

Konferencja podsumowująca pilotaż Paktu Uczciwości. Wśród panelistów wójt Katarzyna Kaźmierczak

Fundacja Batorego w dniach 23 i 24 listopada zorganizowała konferencję „Pilotaż paktu uczciwości w Unii Europejskiej. Rezultaty i perspektywy”. Podczas dwóch dni osoby zaangażowane w pilotaż, zarówno w Polsce, jak i w Europie podzieliły się swoimi doświadczeniami. Wśród panelistów była wójt Gminy Poraj Katarzyna Kaźmierczak, która dzieliła się swoimi uwagami i spostrzeżeniami na temat społecznej kontroli zamówień publicznych. W nagraniach prezentujemy fragmenty panelu dyskusyjnego.

Pierwszego dnia konferencji dyskusja poświęcona była wnioskowi z polskiego pilotażu. Perspektywę obserwatora, zamawiającego, wykonawcy oraz instytucji zarządzającej funduszami unijnymi zaprezentowali przedstawiciele wszystkich stron polskiego paktu uczciwości podczas panelu „Pilotaż paktu uczciwości w Polsce”.

Drugiego dnia w dyskusji udział wzięli: **Mahmoud Farag**, Uniwersytet w Zurychu, **Rafael García Aceves**, Transparency International Secretariat, **Irina Lonean**, Transparency International Romania, **Katarzyna Kaźmierczak**, wójt gminy Poraj, **Grzegorz Makowski**, forumIdei, Fundacja Batorego. Prowadzącym był **Marcin Waszak**, forumIdei Fundacji Batorego.

NAGRANIE Z WYSTĄPIENIA WÓJT KATARZYNY KAŻMIERCZAK: [otwórz](#)

Katarzyna Kaźmierczak pokreśliła, że kontrola społeczna dzieli się na zorganizowaną oraz niezorganizowaną. Tę pierwszą na poziomie polskiego samorządu prowadzą przede wszystkim radni. Niezorganizowana należy do obywateli, którzy na poziomie zinstytucjonalizowanym mogą zgłaszać skargi i wnioski. Jak przyznała jednak, w praktyce realizuje się ona inaczej – zaczyna się głównie poprzez media społecznościowe. Tak było w przypadku inwestycji monitorowanej w ramach paktu uczciwości. Mieszkańcy gminy Poraj, zaniepokojeni byli tempem robót, usterkami, a także zagrożeniami, czym dzielili się w internecie. Skorelowanie wpisów z indywidualnym zaangażowaniem samorządowców zbiegło się z działaniem Fundacji, dzięki czemu udało się zorganizować spotkanie z mieszkańcami. Jak przyznała Wójt, było ono ważne, bo pokazało obywatelom, że ich czujność ma sprawczość, że nie są sami z tym problemem. Jej zdaniem, wdrażanie paktów na poziomie samorządowym mogłoby zbudować na nowo zaufanie społeczne.

NAGRANIE Z WYSTĄPIENIA DRA HAB. GRZEGORZA MAKOWSKIEGO: [otwórz](#)

Kwestię paktu i samorządu poruszył także **Grzegorz Makowski**, którego zdaniem to właśnie władze samorządowe, a w szczególności radni, mogliby być grupą docelową, którą warto wyposażać w wiedzę i umiejętność monitorowania zamówień publicznych. Mogliby oni odegrać dużą rolę monitorując zamówienia i kontrolować władzę wykonawczą, która w największym stopniu jest odpowiedzialna za decyzje zakupowe. Mogliby także mobilizować swoje okręgi wyborcze. Przyznał także, że jeżeli to samorządy miałyby realizować pakiety uczciwości trzeba będzie je uprościć – wypracować formułę odpowiednią dla potrzeb samorządowych.

Drugi dzień konferencji rozpoczął przedstawienie uczestników, po którym **Mahmoud Farag** zaprezentował dobre praktyki w zakresie współpracy z obywatelami i włączania ich w monitoring. Jak przyznał, zaangażowanie obywateli w obszar zamówień publicznych nie jest zadaniem łatwym. Na podstawie doświadczeń obserwatorów w różnych krajach Unii Europejskiej biorących udział w pilotażu, można wyróżnić cztery kluczowe czynniki, które pozwalają odnieść sukces. Pierwszym z nich jest sam projekt – ludzie chętniej angażują się w projekty postrzegane przez nich jako wartościowe, dobrze widoczne, co do których nie ma sprzeciwu społecznego. Drugim czynnikiem są sami obywatele, którzy aby się zaangażowali, muszą między innymi być informowani i świadomi tego jak bardzo zamówienia publiczne wpływają na ich życie, a także muszą mieć możliwości do monitorowania. Kolejnym ważnym czynnikiem „spójrzanie w

lustro”, obserwatorzy muszą posiadać odpowiednie know – how, kontakty, w szczególności lokalne oraz budżet. Ostatnim czynnikiem jest „naprawienie zerwanego mostu”, czyli chęci władz do otworzenia się na obywateli.

Irina Lonean podzieliła się doświadczeniami z wdrażania paktu uczciwości w Rumunii, gdzie monitorowane były trzy inwestycje. Jak przyznała, wyzwania związane z angażowaniem obywateli różnią się w zależności od typu projektu. Przykładowo, w przypadku projektów informatycznych przeszkodą jest wspomniany już brak widoczności – są to procesy długotrwałe przez co początkowe zainteresowanie społeczeństwa z czasem wygasa. Z rumuńskiego paktu wyciągnąć można dwa wnioski. Po pierwsze, do zaangażowania obywateli nie wystarczą tylko obserwujący eksperci, ale potrzebne są także organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które są bliżej społeczności lokalnych oraz samego projektu. Po drugie, potrzebny jest proces pozwalający tłumaczyć bardzo techniczne wymogi zamówień publicznych na język, który będzie bardziej zrozumiały dla obywateli.

Rafael García Aceves przytoczył przykład Meksyku, w którym pakt stał się częścią przepisów prawnych w formule krótszej i bardziej skoncentrowanej, która jego zdaniem jest bardziej skuteczna i sprawia, że można bardziej poszerzyć grupę zaangażowanych osób. W Meksyku monitorowaniem zajmuje się wiele organizacji, nie tylko lokalny oddział Transparency International, istnieje także baza niezależnych ekspertów, którzy są przygotowani do prowadzenia monitoringu. Zakres monitoringu obejmuje tam fazę przed przetargową oraz proces udzielenia zamówienia.

W oparciu o materiał informacyjny Fundacji Batorego

PRZYPOMINAMY: relacja ze spotkania w Poraju

PRZYPOMINAMY: relacja ze spotkania w Poraju <http://www.ugporaj.pl/art,3967,spotkanie-w-sprawie...>